nenávidí dluh a kde lidé milují čistou situaci. Obchodní styky s Francouzi jsou vůbec velice prosté a příjemné, jakmile tamější odběratel seznal, že má co činiti s firmou schopnou a spolehlivou.

Chceme-li míti spojení s Francií, může být toto spojení pouze obchodní a musí být počato tak, s čím se vůbec počíti dá. Jen tenkráte budou míti o nás Francouzi dojmy vážné, příznivé, a výhody budou obapolné.

Takové spojení se nedá ovšem mysliti, zakládá-li se na importu vepřového dobytka k nám, podléhajícímu změnám cen a jiným rušitelným náhodám. Ceny musí býti především stálé, aby si odběratelé dali později líbiti poznenáhlé zvyšování, když si spotřebovatelstvo na nové zboží navyklo a překupníci bez něho více býti nemohou. Pak by přišlo naše zboží k plné platnosti, bohaté odbytiště, které hodnotu našeho zboží konečně seznalo, by zaplatilo cenu každou. — Vedle chovu vepřového dobytka, dovedeného na patřičnou výši, by vzkvétal chov dobytka hovězího a drůbeže, rolník by měl peníze, oživil by pak veškerý náš obchod a průmysl a národ by konečně seznal, učiniv krůček ku předu, jakým způsobem si má počínati, aby mohl pokračovati dál.

Co se týče naší předčasné a zpozdilé pýchy, chtění, hráti velkou roli politickou ve spojení s Francií, počkejme, až budeme schopni o tom jednati, musí-li to být, s vládou, a ne s nějakou stranou, ze strachu, aby nám nějaký ať Cheradam, ať Massard, Dausset et tutti quanti nedopomohli spíše k piklhaubně než k něčemu jinému. Nám nepomůže lecjakýs domýšlivý a až strach hloupý ctižádostivec ani pod ochranou uvadlých markýzek sbuntovaná strana. Od Francie, budeme-li aspoň toho schopni, můžeme dostati za dobré zboží dobré peníze. Více nic. S nimi dostaneme i trochu vychování, rozumu a s rozumem vše ostatní, co nám schází.

JUDr. **Dobroslav Krejčí**:

Čistý výnos přímých daní u nás v r. 1899.

Právě vydaný 1. sešit VIII. ročníku zpráv c. k. ministerstva financí (»Mittheilungen des k. k. Finanz-Ministeriums, redigiert im Präsidialbureau des k. k. Finanz-Ministeriums«) uveřejňuje ve 20 tabulkách data o čistém výnosu přímých daní v naší polovici říše r. 1899, a to dle druhu daní a jednotlivých korunních zemí, částečně i dle měsíců a u srovnání s daty za r. 1898.

Vyberme si z tabulek těch několik čísel, jež mají pro nás obzvláštní zajímavost.

Především nutno však si připomenouti, co rozumějí tabulky ty slovem »čistý výnos« (»Nettoertrag«). Jest to vše, co bylo v pozorovaném roce zaplaceno na daních i na poplatcích exekučních a úrocích z prodlení z daní dlužných, a to bez ohledu na to, zda to bylo placeno na daně předepsané pro týž rok či na dlužné daně z let minulých; odečítají se však přeplatky daní, jež byly v roce tom stranám k dobru připsány nebo v hotovosti vráceny.

Takovýto čistý výnos všech přímých daní činil v Předlitavsku r. 1899 celkem 135,689.096 zl, o 5,267.681 zl. čili o 4% více než v r. 1898.

Ze sumy té připadá na Čechy . .	32,920.556	zl.
na Moravu .	12,238.001	»
a na Slezsko .	3,012.331	»
úhrnem tedy na země koruny České	48,170.888	zl.

čili přes 35% sumy celkové. Na onom plus, o které rok 1899 více vydal než jeho bezprostřední předchůdce, mají naše české země podíl částkou 2,627.125 zl. čili bezmála polovicí — kdežto podle plochy mělo by na ně připadati jen 26·45%, dle počtu obyvatel (r. 1900) 36·13%.

Na Halič připadá celkového výnosu 12,878.511 zl., tedy o něco málo víc než na Moravu, onoho plus však ani ne $^1/_5$ z částky, na Moravu připadající, totiž jen 104.019 zl. Dolní Rakousy, jež k vůli Vídni vykazují ovšem ze všech korunních zemí největší čistý výnos, totiž 48,070.862 zl. čili skoro o $^1/_2$ víc než Čechy, daly r. 1899 jen o 1,184.083 zl. více výnosu toho než r. 1898; částka ta jest o víc než o $^1/_3$ menší než obdobná částka z Čech (1,780.739 zl.). V Krajině a v Bukovině byl výtěžek přímých daní v r. 1899 vůbec menší než r. 1898.

Viděti tedy, že zase to byly země koruny České, jež na zvýšeném výnosu přímých daní vůbec největší mají podíl, v nichž tedy berní šroub patrně nejvíce byl utažen.

Všimněme si nyní, jak se má věc u jednotlivých druhů daní.

Na celkovém čistém výnosu súčastněny jsou

	r. 1899 částkou	čili	r. 1898 částkou	čili
daně reální . .	65,599.110 zl.	48·3%	63,794.137 zl.	48·9%
» osobní .	68,587.862 »	50·6 »	65,266.956 »	50·1 »
vedlejší platy . .	1,502.124 »	1·1 »	1,360 322 »	1·0 »

Jak viděti, přesunulo se r. 1899 těžiště ještě poněkud více k daním osobním než r. 1898; daní reálních sice v roce tom absolutně také přibylo, relativně (percentuálně) však ubylo.

Úbytek jejich vysvětluje se přirozeně tím, že v r. 1899 zvýšena byla dle zákona o přímých daních osobních (čl. VIII. a IX. zák. z 25. října 1896 č. 220 ř. z.) sleva na dani pozemkové z 10% na 12·5% a na dani domovní, nepočítaje v to 5procentní daň z příjmů z budov od domovní daně osvobozených, z 10% na 11·2%.

Že přes to byl čistý výnos r. 1899 jak u daně pozemkové, tak i u domovní větší než roku 1898, vysvětluje se v našem pramenu u daně pozemkové tím, že v posledních měsících r. 1899 dospěly k placení značné částky daně té pro r. 1898 předepsané a k vůli živelním pohromám poshověné, — u daně domovní pak tím, že ona sleva byla převážena zvýšeným výnosem nájemného, projitím let dočasného osvobození u velkého počtu nových budov a hojnějším pronajímáním bytů v lázních a na venkově následkem rok co rok rostoucí záliby v letním pobytu na zdravém vzduchu.

Výnos r. 1899 byl proti roku předcházejícímu větší při dani pozemkové o 124.945 zl., při dani domovní o 1,294 268 zl. a při 5% dani z příjmů z nových budov o 385.760 zl., celkem tedy při daních reálních o 1,804.973 zl. čili o 2·8%; naproti tomu při daních osobních o 3,320.906 zl. čili o 5·1%. Zase tedy viděti, že výnos osobních daní roste u nás rychleji než výnos daní reálních, což arci není zjevem nepříznivým.

Naše země zúčastněny byly na výnosu daní reálních takto:

		Čechy	Morava	Slezsko	Celé Předlitavsko
Daň pozemková . . .	r. 1899	8,843.014	4,190.858	646.890	28,275.713 zl.
	r. 1898	8,753.802	4,218.684	653.073	28,150.768 »
Domovní daň třídní i činžovní	r. 1899	6,728.409	2,249.713	481.388	33,950.452 zl.
	r. 1898	6,443.998	2,163.997	448.714	32,656.184 »
5% daň z výnosu budov od činž. daně osvob.	r. 1899	616.441	146.669	46.375	3,372.945 zl.
	r. 1898	520.491	119.810	32.651	2,987.185 »
Úhrnem daně reální	r. 1899	16,187.864	6,587.240	1,174.653	65,599.110 zl.
	r. 1898	15,718.291	6,502.491	1,134.438	63,794.137 »
V r. 1899 víc než v r. 1898 o		469.573	84.749	40 215	1,804.973 zl.

Jak z přehledu toho viděti, vzrostl v Čechách výnos u všech těchto daní celkem skoro o ½ milionu zl. čili o více než 2·9%, tedy opět o větší poněkud procento než v celém Rakousku; přírůstek z Čech činí přes ¼ (26%) přírůstku z celé té poloviny říše,

ačkoliv plocha Čech činí jen 17·3% plochy a obyvatelstvo (1900) 24·2% obyvatelstva celé té bezejmenné polovice.

Největší přírůstek jevila u nás v Čechách daň činžovní; při třídní dani domovní jeví se naopak malý úbytek. Také daň pozemková vykazuje u nás přírůstek dosti značný; jen v Horních Rakousích vzrostla o víc než v Čechách, totiž o 177.764 zl. proti českým 89.212 zl. V Solnohradě, Štyrsku, Terstu s okolím, na Moravě, ve Slezsku, v Haliči, Bukovině a Dalmacii byl výtěžek daně té v r. 1899 menší než v r. 1898. Vůbec činil výnos pozemkové daně r. 1899 v zemích českých skoro $^1/_2$, v Čechách samých skoro $^1/_3$ výnosu daně té v celém Předlitavsku.

Z úhrnného výnosu všech daní osobních připadá

	r. 1899	r. 1898	r. 1899 víc než r. 1898 o
na Čechy	16,518.837	15,226.281	1,292.556 zl.
» Moravu	5,581.029	5,148.437	432.592 »
» Slezsko	1,828.083	1,552.673	275.410 »
tedy na země kor. České	23,927.949	21,927.391	2,000.558 zl.
na celé Předlitavsko . . .	68,587.862	65,2.6.956	3,320.907 »

Viděti z toho zase, že země naše mají na výnosu i těchto daní rakouských lví podíl, ještě větší pak na onom plus, o které rok 1899 předčil svého předchůdce. Tu Čechy samy vydaly hodně víc než $^1/_3$ celé sumy. Naproti tomu Dolní Rakousy se svou Vídní a přes to, že výnos těchto osobních daní v nich činí 28,334.454 zl. čili skoro $^1/_2$ výnosu celkového (jak při těchto daních přirozeno v zemi, kde se soustřeďuje zdaňování největších podniků průmyslových, obchodních i dopravních a největších boháčů vůbec) — vykazují r. 1899 výnos jen o 167.338 zl. větší než r. 1898.

Jednotlivé daně osobní daly takovýto čistý výnos:

	Roku	v Čechách	na Moravě	ve Slezsku	v celém Předlitavsku
Stará daň výdělková a z příjmů	1899	346.894	21.518	13.985	980.671 zl.
	1898	1,854.288	634.461	176.528	8,647.072 »
Všeobecná daň z výdělku	1899	3,939.672	1,673.560	475.271	15,989.251 »
	1898	4,341.941	1,530.757	459.843	14.872.790 »
Výdělková daň ze živností podomních atd	1899	43.354	12.506	2.339	154.538 »
	1898	44.095	11.756	2.574	156.282 »
Výdělk. daň podniků veřejně účtujících	1899	6,795.946	2,012.754	834.487	24,811.126 »
	1898	4,715.911	1,521.161	503.088	20,459.650 »
Daň z důchodů . . .	1899	997.651	316.993	70.665	3,892.238 »
	1898	661.408	166.127	51.851	2,661.496 »
Osobní daň z příjmů .	1899	4,258.657	1,495.858	421.538	21,925.046 »
	1898	3,530.051	1.248.061	349.148	17,906.512 »
Daň z vyššího služného	1899	136.663	47.840	9.798	834.992 »
	1898	78.587	36.114	9.641	563.154 »

Největší podíl na výnosu přímých daní osobních měla tedy jak v celku vůbec, tak i v českých zemích zvláště daň z výdělku podniků, které jsou povinny vydávati veřejně účty, hlavně tedy z našich záložen a spořitelen. Zejména jsou tu zase postiženy Čechy, v nichž získána r. 1899 víc než čtvrtina celkového výnosu daně té, a skoro polovina toho, oč byl výnos ten r. 1899 větší než roku předcházejícího. Ostatní dvě nové daně z výdělku jeví v Čechách r. 1899 výnos o něco menší než rok před tím, tak jako ovšem i stará daň z výdělku i z příjmů; za to všechny ostatní druhy nových daní osobních vykazují tu značný vzrůst výnosu. Na Moravě výnos všech těch nových daní vůbec stoupl, ač nikde, vyjímaje pouze daň z důchodů, ani poměrně o tolik, jako v Čechách. Ve Slezsku jen výnos daně z výdělku živností podomních a kočovních r. 1899 klesl; podobně v celku království a zemí v říšské radě zastoupených.

Zajímavo je pozorovati výnos poplatků exekučních a úroků z prodlení při přímých daních dle jednotlivých zemí.

Poplatky exekuční vynesly eráru r. 1899 celkem 1,003.436 zl., o 56.137 zl. více než roku předcházejícího. Lví podíl na tomto druhu čistého výnosu — jako na žádném jiném — má Halič (590.317 zl., o 42.576 zl. víc než r. 1898). Po Haliči přijdou hned Čechy s 82.209 zl., po té Dolní Rakousy, Štyrsko, Přímoří, a pak Morava se 40.232 zl. Nejméně tu vydaly Tyroly — i s Vorarlberkem dohromady 11 zl.

Výnos úroků z prodlení činil r. 1899 úhrnem 498.688 zl., o 85.665 zl. více než r. 1898. Nejvíce z nich připadá na Dolní Rakousy (180.653 zl., o 51.356 zl. víc než r. 1898), pak na Čechy (131.646 zl., o 15.679 zl. víc než r. 1898), na Halič (87.445 zl., jen o 952 zl. víc než r. 1898) a na Moravu (29.500 zl., o 6780 zl. víc). Ve Slezsku stoupl r. 1899 výnos jich (z 2716 zl. r. 1898) na 4890 zl., čili skoro se zdvojnásobil.

Z obojích těch čísel lze přibližně souditi, že se daně v Haliči a v Čechách nejtíž vymáhají, v Dolních Rakousích a v Čechách nejvíce lhůtují.

Na konec srovnejme si čistý výnos pozorovaných daní v r. 1899 i 1898, jak jej udává pramen náš svrchu citovaný, s výnosem jich dle rozpočtů na r. 1899 a 1898, resp. dle jejich surrogátů, jež najdeme v císař. nařízeních ze dne 27. prosince 1899 č. 265 ř. z. a ze dne 28. prosince 1898 č. 237 ř. z.

Srovnání tomu poslouží tento přehled:

Výnos	Roku	Dle rozpočtu	Dle účtu svrchu cit.	Proti rozpočtu větší (+) nebo menší (—) o
Daně pozemkové	1899	29,710.000	28,275.713	— 1,434.287 zl.
	1898	28,722.500	28,150.768	— 571.732 »
Daní domovních	1899	31,852.400	33,950.452	+ 2,098.052 zl.
	1898	31,164.600	32,656.184	+ 1,491.584 »
5% daně z výnosu budov od činž. daně osvoboz.	1899	2,665.000	3,372.945	+ 707.945 zl.
	1898	2,667.000	2,987.185	+ 322 185 »
Staré daně výdělkové a z příjmů	1899	1,000.000	980.671	— 19.329 zl.
	1898	6,500.800	8,647.072	+ 2,146.272 »
Všeobecné daně z výdělku	1899	16,402.500	15,989.251	— 413.249 zl.
	1898	15,239.600	14,872.790	— 366.810 »
Výdělkové daně ze živn. podom. a kočov.	1899	164.000	154.538	— 9.462 zl.
	1898	164.000	156.282	— 7.718 »
Výdělk. daně podniků veřejně účtujících	1899	19,600.000	24,811.126	+ 5,211.126 zl.
	1898	18,275.000	20,459.650	+ 2,184.650 »
Daně z důchodů	1899	3,620.000	3,892.238	+ 272.238 zl.
	1898	3,100.000	2,661.496	— 438.504 »
Osobní daně z příjmů .	1899	20,520.000	21,925.046	+ 1,405.046 zl.
	1898	15,624.400	17,906.512	+ 2,282.112 »
Daně z vyššího služného	1899	400.400	834.992	+ 434.592 zl.
	1898	310.000	563.154	+ 253.154 »
Exekučních poplatků . .	1899	970.000	1,003.436	+ 33.436 zl.
	1898	970.000	947.299	— 22.701 »
Úroků z prodlení	1899	357.400	498.688	+ 141.288 zl.
	1898	352.000	413.023	+ 61.023 »
Úhrnem	1899	127,261.700	135,689.096	+ 8,427.396 zl.
	1898	123,087.900	130,421.415	+ 7,333.515 »
R. 1899 více než r. 1898 o . .		4,173.800	5,267.681	— 1,093.881 zl.

Z čísel těch vysvítá, že čistý výnos přímých daní u nás byl v obou pozorovaných letech v celku dosti značně větší, než na jaký bylo počítáno, a to r. 1899 o víc než v r. 1898, ačkoli už rozpočet na onen rok byl o víc než o 4 miliony zlatých zvýšen proti svému předchůdci. Nemůže si tedy pan finanční ministr tuze naříkati!

O větší onen výnos v r. 1898 dělily se hlavně: staré daně z výdělku i z příjmů, pak výdělková daň podniků povinných veřejné účty klásti a osobní daň z příjmů, a to každá z těch tří skupin téměř stejným dílem. R. 1899 však vykazuje největší plus výdělková daň z podniků veřejně účtujících; po ní přijde pak daň domovní, kdežto plus u osobní daně z příjmů tu značně kleslo (arci jen následkem toho, že už rozpočet u dani té byl r. 1899 proti roku předchozímu téměř o $^1/_3$ zvýšen); staré dani výdělkové a z příjmů vykazují r. 1899 již menší výnos, než bylo předpokládáno, ač byl rozpočet u nich již o víc než o $^5/_6$ snížen.

Méně než rozpočteno vynesly v obou letech daň pozemková, všeobecná daň z výdělku a výdělková daň ze živností podomních a kočovních Roku 1899 mimo to ony staré daně osobní, r. 1898 daň z důchodů a exekuční poplatky.

Zajímati bude ještě, jakým způsobem vyúčtován byl výnos přímých daní osobních v r. 1899, podle čl. IV.—IX. zákona z 25. října 1896 č. 220 ř. z.

Výnos daní těch činil celkem		zl. 68,587.529·90½
Z toho připadlo:		
a) Státu k úhradě nákladu na ukládání daní těch . . .	zl. 1,200.000·—	
pak jakožto výnos daní z výdělku a z příjmů za r. 1899:		
dle předpisu za r. 1897 .	zl. 50,907.297·—	
a 5% přirážka k sumě té	» 2,545.364·85	
Úhrnem		zl. 54,652.661·85
b) Ke krytí částky, o kterou slevy na dani pozemkové a domovní v roce 1899 činily ve skutečnosti více, než co činiti měly dle výpočtu o užití výnosu přímých daní osobních z r. 1898		zl. 150.567·66½
c) Ke slevám na dani pozemk. pro r. 1900 10% . . .	zl. 3,475.272·60	
ke slevám na dani domovní pro r. 1900 10% . . .	zl. 4,214.388·30	
Úhrnem		zl. 7,689.660·90
Ze zbytku.		zl. 6,094.634·49
dostalo se zemským fondům.		» 3,000.000·—
a to každé zemi 4·57% z výnosu všech daní reálních, v ní roku 1899 vybraných (Čechám 740.309 zl., Moravě 301.250 zl, Slezsku 53.720 zl.). Dále pak použito:		
1. Ke zvýšení slevy na dani pozemkové pro r. 1900 o dalších 5%		zl. 1,737.636·30
a na dani domovní pro r. 1900 o dalších 2½%		» 1,053.597·07½
2. K takovému snížení hlavního úhrnu (kontingentu) všeobecné dani výdělkové, aby se jím sleva při dani té zvýšila na 25% z oné sumy, která byla základem pro stanovení tohoto hlavního úhrnu, t. j. o 1·3% z 22,880.000 zl.		» 297.440·—
Zbytek. . .		zl. 5.966·13½

zůstal dle čl. XI. svrchu citovaného zákona nepoužit.